

PARAULA DE DÉU I VIDA QUOTIDIANA

Mercè SOLÉ

Membre de l'Acció Catòlica Obrera (ACO)

Vull expressar-vos en primer lloc el meu agraïment per haver-me convidat a prendre part en aquest congrés i per la confiança que els organitzadors heu dipositat en mi, perquè jo només us puc parlar des de la meva experiència com a cristiana i com a militant de l'Acció Catòlica Obrera (ACO) i no pas des de la Teologia.

1. QUÈ ÉS L'ACO?

1.1. *La continuïtat de la JOC en la vida adulta*

Sóc membre de l'Acció Catòlica Obrera, un moviment d'adults nascut a Barcelona fa una mica més de 50 anys, amb la finalitat d'evangelitzar el món obrer. De fet, l'ACO dóna continuïtat a l'experiència de la JOC, moviment que segurament tots coneixeu i que, per cert, enguany compleix els seus 75 anys de vida a Catalunya. Els joves que ja anaven deixant de ser-ne, doncs, de la JOC, els anys 50, inspirant-se en el model francès, van decidir-se a fundar l'ACO a Barcelona, a fi de poder continuar en la seva vida adulta l'estil, el mètode i les orientacions de la JOC.

1.2. *La «revisió de vida» com a eix vertebrador*

El nostre mètode de treball fonamental és la «revisió de vida». És a dir la nostra vida és el lloc de trobada amb Déu i el lloc de construcció del Regne de Déu. I el discerniment de tot plegat es fa contrastant aquesta vida, per pobra que sigui, amb l'Evangeli. En l'acció de mirar, de qüestionar i d'encoratjar a la conversió i a l'actuació concretes que es dóna dins la «revisió de vida», hi veiem l'Esperit del Senyor.

Amb la vida i només la nostra vida, però, no n'hi ha prou. A poc a poc en la vida dels grups i dels militants s'han anat introduint altres elements com l'estudi d'evangeli, els recessos i la formació en general. La lectura de la paraula de Déu, sobretot dels evangelis, doncs, apareix en el cor de la «revisió de vida», en l'estudi d'evangeli, en la pregària personal i, naturalment, en tot allò que configura la vida dels cristians.

1.3. *El compromís evangelitzador*

«Un jove treballador val més que tot l'or del món», deia la JOC de Joseph Cardijn. L'ACO avui potser diria «Una persona immigrada sense papers val més que tot l'or del món».

Del que es tracta és de valorar i de donar protagonisme a les persones més senzilles, que pateixen la injustícia, l'atur, feines mal pagades, la pobresa... Es tracta de treballar en una doble vessant: fer que les persones se sentin estimades i valorades, que puguin desenvolupar-se al màxim com a tals, i lluitar contra les causes de la injustícia i la desigualtat. Una tasca educativa i una tasca social en definitiva, a través de les associacions polítiques, sindicals, socials, de barri, etc. Al costat d'això també molts militants de l'ACO estan compromesos a nivell de parròquia o d'Església. Val a dir que els militants de l'ACO tendim a això, si més no aquesta és la teoria. A la pràctica fem el que podem, cadascú al seu ritme, en el seu moment vital i potser no acabem d'arribar on diem que volem arribar.

2. LA PARAULA DE DÉU COM A PREGÀRIA. DE L'ACCIÓ A LA CONTEMPLACIÓ

L'ACO, con la JOC i els moviments semblants, és un moviment educatiu que té molt present l'acció. Els moviments de joves es basen molt directament en l'acció col·lectiva com les campanyes. Vas aprenent a concretar compromisos i a treballar amb els altres. Entre els joves tendeixes a pensar que ets tu que estàs prenent decisions sobre la teva vida, «optant» pels pobres, triant professió, consolidant parella... Vas educant la teva llibertat.

En la vida adulta, vas veient que la llibertat no rau tant en el fet de triar, sinó en el d'acceptar lliurement allò que Déu, la vida, et posa per davant. M'explico, pots triar anar-te'n a fer un servei a Moçambic però no pots triar tenir un fill disminuït o que els pares t'agafin Alzheimer, o patir l'atur o perdre la parella. La vida adulta és més vida de debó.¹

1. Anem assumint que som servents del Regne: «¿Qui de vosaltres, si té un servent a llaurar o a pasturar el ramat, li dirà, quan ell torni del camp: "Vine de seguida a seure a taula"? ¿No li

D'aquí que l'element reflexió, pregària, contemplació sigui més fort que no pas en un moviment de joves. També perquè rarament ens comprometem en bloc, com a col·lectiu, sinó que cadascú de nosaltres viu una realitat que li és pròpia, la del seu entorn i la dels seus compromisos concrets.

La lectura de l'Evangeli esdevé aquí motor, inspiració, pregària, seguiment de Jesucrist, paraula directa, autèntica, acompanyada de la comunitat i amb el do de l'Esperit, comunió amb l'Església. Descoberta de Déu a la vida quotidiana: en els altres, creients o no, en l'amor, en les dificultats... De vegades des de la impotència de no poder resoldre les coses, des de l'agraïment...

A poc a poc vas passant de la «imitació de conductes» a les actituds de fons, i et vas despullant de l'anècdota. En aquest sentit de vegades correm el risc d'abordar l'evangeli com una mena de receptari. A la llarga anem veient que l'evangeli és una trobada amb Jesucrist, una trobada que prové de l'Esperit.²

3. LA PARAULA DE DÉU COM A EINA PER A DONAR A CONÈIXER JESUCRIST

L'ACO és un moviment volgudament de «frontera» que vol fer arribar Jesucrist al món dels treballadors, que històricament ha sentit l'Església distant, propera als poderosos, de vegades enfrontada a les seves lluites, i que en certs moments ha vist el cristianisme amb recel i amb desconfiança. De fet, d'aquesta visió negativa, que persisteix i jo diria que gairebé s'ha incrementat, qui en surt mal parada és l'Església, no pas l'Evangeli, perquè el retret que ens fan sol ser que a l'Església no som coherents amb allò que prediquem, millor dit amb allò que Jesucrist vivia, deia, feia. Però contra de Jesucrist i l'evangeli mai no he sentit res ni en el sindicat, ni en el partit ni en cap associació. I això és important de cara al tema que avui ens ocupa.

Des de l'ACO aquests reptes s'afronten amb el convenciment que el testimoni cristià de coherència entre allò que fem i allò que creiem és imprescindible. I durant molts anys aquest testimoni s'ha valorat com un testimoni silenciós. Potser perquè durant molts anys l'Església ha parlat amb autoritat i ha parlat molt i des de posicions de poder, els militants de l'ACO hem optat per anar fent calladament, perquè de paraules en sobraven i no sempre eren comprensibles.

dirà més aviat: "Prepara'm alguna cosa per sopar i estigues a punt per a servir-me fins que hauré acabat de menjar i beure, que després ja menjaràs i beuràs tu"? ¿És que donarà les gràcies al servent perquè ha fet allò que se li havia manat? Així també vosaltres, quan haureu fet tot allò que Déu us ha manat, digueu: "Som uns servents que no mereixen recompensa: hem fet només el que havíem de fer."» (Lc 17,7-10)

2. La interiorització a través de la pregària personal, de la formació o simplement de llegir l'evangeli «que toca» i no el que tu busques, ajuden a aquesta maduració.

De fet l'evangelització passa per una relació d'amistat amb la gent, de manera que sigui possible compartir allò que vivim més profundament. Quan arriba aquest moment, la lectura de la Bíblia i de l'evangeli en particular poden tenir un pes important, perquè:

1. Tenen una credibilitat, com he comentat abans, que de vegades l'Església no té.
2. Són a l'abast de tothom.
3. El llenguatge de l'evangeli en general s'adreça a persones senzilles i això el fa molt més comprensible que les elaboracions teològiques o pietoses posteriors.

Sobre la recepció que la gent en fa, no ho sabria dir. No es pot valorar amb immediatesa. Però això ja no és feina nostra, sinó de l'Esperit i de la llibertat de l'altre.

Jo diria, però, que som davant de nous reptes i que ens cal anar una mica més endavant.

4. CONÈIXER LA PARAULA DE DÉU PER *DONAR RAÓ DE LA NOSTRA FE*

4.1. *Els valors del món.*³ *Pluralitat, indiferència, prejudicis*

De fet, l'entorn dels treballadors està format sovint per persones més aviat crítiques amb l'Església i amb la seva tradició, o gens creients. Ens movem en un món de vegades hostil amb qualsevol qüestió religiosa, de vegades indiferent, de vegades molt ignorant o, el que és pitjor, amb moltes coses mal apreses o amb molts prejudicis, de manera que la ignorància és gairebé un mal menor. En qualsevol cas, i a diferència de temps anteriors, ens movem en un món plural també religiosament, cosa més aviat positiva i que ens esperona a trobar la pròpia identitat.

4.2. *Donar raó de la nostra fe. No n'hi ha prou amb el testimoni*

Això comporta noves exigències. Abans callàvem prudentment davant d'algunes observacions, perquè compartíem la crítica o perquè simplement es

3. Òbviament, el món ha canviat molt en els darrers anys. Avui, però, continuem observant que l'ambient on ens movem, on vivim, on treballem, on ens associem, està allunyat de l'Evangeli. Ho està en el mateix sentit que ho està en general un món de consum, de banalització, d'individualisme, d'indiferència davant del patiment de la gent que constitueixen els valors socials en alça. A més d'aquesta distància de fet, n'hi ha una altra de més explícita.

tractava d'un intercanvi d'opinions en un context més o menys clar per a tothom, encara que segurament entenguéssim la fe de maneres molt diferents. També perquè, jo crec que una mica il·lusòriament, pensàvem que el testimoni parla per si mateix, però això no és tan clar: el que nosaltres fem amb una intenció, de bona fe, les persones que ens envolten poden veure-ho d'una manera absolutament diferent.

Penso que ha arribat el moment de reprendre la paraula, de «sortir de l'armari», i perdoneu l'expressió. Ara sobretot ens toca fer una funció d'aclarir moltes coses bàsiques, molts conceptes. Hem d'aprendre a donar raó d'allò que creiem: per a la gent que desconeix el cristianisme, o que el té mal entès,⁴ o per nosaltres mateixos en relació a les persones d'altres creences.

Això comporta una exigència de formació bíblica, sobretot, i l'exercici d'aprendre a explicar-nos. No de fer tesis doctorals, sinó de formular les coses de manera senzilla. I, importantíssim, comporta no fer-ho des de cap posició de poder ni d'imposició.

4.3. *Transmetre l'Evangeli en una Església renovada (per la força)*

Finalment, encara hi ha un altre aspecte bàsic amb què ens trobem en els moviments i és la manca de conciliaris. De fet, la gent de la meua generació vam tenir la sort de comptar en el seu moment amb uns magnífics conciliaris, capellans diocesans la majoria encara que també hi havia religioses i membres de diverses congregacions, que es van lliurar amb molta generositat a acompanyar-nos, formar-nos, educar-nos. Aprofito aquest espai per agrair-los públicament la seva tasca, una tasca segurament amagada i poc reconeguda. Avui aquests capellans estan absolutament xuclats per la vida parroquial, que comparteixen amb la fidelitat als moviments. Però el cert és que no hi ha gaire relleu i si pensem en un futur a deu, quinze, vint anys vista, ja es veu que ens cal espabilar-nos per trobar noves sortides.

En el nostre cas, optem per potenciar la figura del conciliari laic o laica. I això sí que requereix una bona dosi de formació. De l'ACO francesa hem après que més val no formar «fotocòpies laiques de capellans» sinó una altra figura, en cert sentit nova. Algú que sigui un bon testimoni de Jesús en la seva vida, que aprengui a acompanyar persones i a portar grups, que tingui una bona formació, que sigui persona de pregària. A l'ACO ho vivim amb esperança, perquè potser hem perdut en preveres, però hem guanyat en corresponsabilitat,

4. De tant en tant ens atropella algun *Codi Da Vinci* que ens obliga a adquirir, refrescar o reforçar la nostra formació bàsica com a cristians, cosa que no està gens malament i que, a mi almenys, m'ha donat l'oportunitat de parlar força a fons amb unes quantes persones.

i en una corresponsabilitat palpable, on a més hi són presents tant la sensibilitat masculina com la femenina. I aquí em sembla que la formació, no només nodrida de la teologia, sinó també amb aportacions de la pedagogia, del treball social o d'altres disciplines —de fet més del 50% dels nostres militants treballa en salut, ensenyament o serveis socials—, és el veritable repte, com ho continua essent arribar a la gent més senzilla, fer participar els immigrants dels nostres moviments, continuar prenent part en la vida social, política, sindical, des dels valors de l'evangeli. O sigui convertir en vida quotidiana la Paraula de Déu.

Mercè SOLÉ I TEY
Pare Artigas, 30
E – 08840 VILADECANS (Barcelona)
E-mail: solety@telefonica.net